

ÚTINAPLÓ

2024.06.03.- 2024.06.07.

HATÁRTALANUL! PROGRAM

HAT-KP-1-2023/1-001636

**PETROVAY GYÖRGY KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA,
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA, ÓVODA**

Nagyváradai séta, kolozsvári városnézés, Tordai-hasadék, Nagyenyed híres kollégiuma, Gyulafehérvári székesegyház, Déva vára, Vajdahunyd, Arad - csupa olyan helyszínt kerestünk fel, melyek valamilyen módon fontos szerepet játszottak uralkodóink életében.

Indulás Nagykörűből és Kőtelekről.

Nagyváradon betértünk a múzeum szerű beltérrel rendelkező nagyváradai Góbé csárdába, ahol **Pápay Zoltán** író, magyarságkutató, helytörténész, honismereti vezető avatott be minket a magyar őstörténet titkaiba, és készített fel minket az előttünk álló napok élményeire.

Királyhágó Bánffyhunyd közelébe, a Sebes-Körös partján fekvő falu. A Királyhágó alatt található, Kolozs megyében elhelyezkedő település közigazgatásilag egyazon egységet képez Csucsával. A település állandó problémával küzdött földrajzi elhelyezkedése miatt, hiszen a Sebes-Körös völgyében fekszik, így a folyók tavaszi áradásai fokozott veszélyt jelentettek a falura nézve. Ilyenkor a településhez vezető utakon közlekedni nem lehetett, így új út kiépítése vált szükségessé, mely a település és Nagybáród között épült meg.

Személyesen járt itt a kalapos király II. József.

A település felet húzódó Királyhágó 582 méter magas. Az itt található ortodox fatemplom a XVIII. század végén épült.

1910-es népszámlálási adatok szerint a lakosság nagy része román, de nem elhanyagolható az itt élő szlovák és magyar nemzetiségűek számaránya sem. Egészen 1920-ig, a trianoni békediktátum pontjainak ratifikálásáig képezte az Élesdi járás részét Bihar vármegyében.

A kalotaszegi **Körösőfő** volt utunk következő megállója, ahol megnéztük a 4 fiatornyos, zsindelytetős, festett fakazettás mennyezetű, belső falfreskókkal és kalotaszegi szőttes

díszítésekkel is büszkélkedő református templomot. Érdekes emléke a török időknek az ún. „Rákóczi szőnyeg”. A néphagyomány szerint amikor II. Rákóczi György fejedelem a vesztes szászfenesi csata után sebesülten Várad felé menekült, Körösfőn Korpos György helybeli lakos látta el a fejedelmet, aki ezért ezzel a török imaszőnyeggel ajándékozta meg.

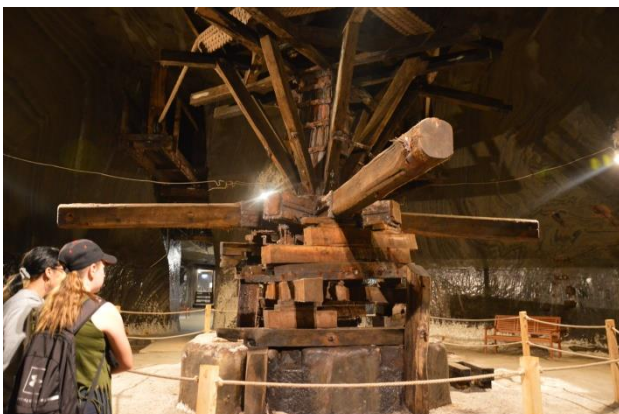
Este hét felé megérkeztünk Torockóra, elfoglaltuk szállásunkat, megvacsoráztunk.

Kedden a reggeli után a gazdag torockói Néprajzi Múzeumba látogattunk.

Tordai sóbánya - A tordai sóbányában 13 emeletnyit lépcsőztünk lefele, közben minden emeleten láthattuk a kiásás évét. Magas páratartalma és egyenletes hőmérséklete (10-12 fok) gyógyító hatással van a légzőszervi megbetegedésekre, ennek köszönhetően nemcsak a kirándulni vágyók látogatják a helyet.

Kirándulást tettünk az égisz sziklafalak között tekergő **Tordai-hasadékban**.

A Tordai-hasadék Erdély egyik leglátogatottabb természeti látványossága. A könnyen bejárható, jól kiépített kanyon csodaszép túrázóhely. A Tordai-hasadék mészkő-hasadék a Torockói-hegységben, Erdélyben, nem messze Torda városától. 1938 óta védett terület. A hasadék a Torockói-takaróban a mezozoikumban keletkezett vulkáni és üledékes eredetű kőzeteken. A hasadék Peterdi-gerinc és a Kövesbérc-Szindi mészkőgerinc között alakult ki. Egy nagyobb beszakadt barlangrendszerből jött létre. Ezt beszakadt völgyet mosta a benne folyó Hesdát-patak ki sok-sok ezer éven keresztül, míg elnyerte mai formáját. 1983-ban természeti rezervátumnak nyilvánítják, mivel flórája és faunája olyan egyedi példányokat őriz, amelyek Európában ritkán vagy egyáltalán nem fordulnak elő. A Tordai hasadékban több mint 997 fajta növény él, amely a Romániában ismert növények több mint egy negyede. A hasadékban több védett állatfaj él, pl. a szirti sas, a fülesbagoly, valamint több különleges pillangóféle.

Városnézés kincses **Kolozsvárott**: Szent Mihály templom, Mátyás király szobra és szülőháza, Bocskai István szülőháza, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Farkas utcai templom.

Hunyadi Mátyás szülővárosa, Kolozsvár, a magyar történelembe több mint 1100 éve vonult be: honfoglaláskori sírokat a mai város több pontján találtak.

Több mint 70 országgyűlést tartottak itt, az első 1466-ban. 1541-től az Erdélyi Fejedelemség első városa ("civitas primaria"). Heltai Gáspár és Hoffgreff György 1550-ben a Kis-Szamos menti településen nyomdát alapít. 1568-ban Dávid

Ferenc az unitárius egyház első püspöke - Kolozsvár máig az unitarizmus központja. Kolozsvár adja Erdélynek és a magyar történelemnek Bocskai Istvánt - a magyar tudománynak és a világnak Bolyai Jánost. 1792-ben innen indul a hivatásos magyar nemzeti színjátszás. Katona József 1815-ben a kolozsvári Erdélyi Múzeum pályázatára írja meg a Bánk bánt. Folytathatjuk a felsorolást a Kolozsvári testvérekkel, Mártonnal és Györggyel, Bethlen Gábor fejedelemmel és Apáczai Csere Jánossal,

Jósika Miklóssal és Brassai Sámuellel, Bánffy Miklóssal, Kós Károllyal és Márton Áronnal. A két világháború közötti filmgyártással, az egykori és mai könyvkiadással, folyóiratokkal, kiváló festőművészekkel és grafikusokkal, szobrászokkal... Két színházával, két operájával, tizenegy felsőfokú oktatási intézményével és számos középiskolájával az ország egyik legfontosabb kulturális központja ma is. Számos műemléke közül a legnevezetesebbek a Szent Mihály-templom, előtte Fadrusz János Mátyás szobrával, a Farkas utcai református templom, illetve a Bánffy-palota.

Szerdán **Torockószentgyörgyön** felsétáltunk a Toroczky család híres várába, melyet a Rákóczi-féle szabadságharcban Tiede császári generális robbantott fel 1704-ben megtorlásul. A vár romjaiból csodás kilátásunk vetül a Székelykő csipkés vonulatára.

Nagyenyedre értünk. Megtekintettük a vártemplomot kívülről, amelynek tornya eredetileg a vár őrtornya is volt és az 1200-as

évek elején épült. A Bethlen Gábor fejedelem által több mint 400 éve alapított, ma az ő nevét viselő református Kollégiumba látogatva említést teszünk Apafi Mihályról, aki ide helyeztette át a kollégiumot Gyulafehérvárról, Kőrösi Csoma Sándorról, aki a kollégium jeles tanulója volt, Bethlen Gáborról, akinek uralkodása alatt Erdély fénykorát élte. Megemlékeztünk a román terror elleni védelemben elesett 30 kollégiumi diákról is. A református kollégium udvarán találjuk a két fűzfát, melyeket már jól ismerünk, hiszen a buszban előzőleg felolvastuk Jókai Mórnak a nagyenyedi két fűzfa című elbeszélését is.

Gyulafehérvárra vezetett utunk. Az Erdélyi Fejedelemség hajdani fővárosában, az 1009-ben alapított püspökség központjában megtekinttük a fejedelmi palota épületét, a püspöki palotát és a csendes főhajtásra készítő, 13. században épült, egykori püspöki, ma érseki székesegyházat, melyben a Hunyadiak síremlékei, Márton Áron püspök sírja, Izabella királyné és János Zsigmond fejedelem gazdagon díszített kőszarkofágjai láthatók, altemplomában pedig az erdélyi történelem nagyjai nyugszanak.

Magyarigenben megtudtuk, hogyan pusztították 1848/'49-ben a felheccelt román szabadcsapatok Alsó-Fehér vármegye magyar civil lakosságát úgy, hogy csak hírmondók maradtak belőle (ebben az egykor színmagyar faluban például ma már csak 7-8 magyar él).. Itt, a templom mögött van a 187,

1848 októberében kivégzett áldozat tömegsírja (fogolynak nyilvánították az összes magyarigeni magyart, majd kivégezték őket). A tiszteletes úr bemutatta a 3 hajós, 300 férőhelyes templomot, melyet a legszebb barokk protestáns templomnak tartanak Erdélyben, mely alól, ha csoda nem történik, rövidesen kifogy a nép. Beszélt híres elődjéről, a 20 évig, haláláig, 1749-69 között e faluban, több száz fős gyülekezetet szolgáló Bod Péterről. A nagy irodalomtörténész, egyháztörténész, történész, író férfiúról, aki

előtte Bethlen Kata udvari lelkésze volt, és „a késő-barokk évtizedek legnagyobb magyar tudósának” tartják.

Feredőgyógyra utaztunk, ahol megnéztük a meleg vizű vízesést a Gyógy-patakon. Elsétáltunk az egykori római fürdőkhöz is. Hajdanán a „feredő” vendége volt Izabella királyné, Báthory Zsigmond, Bethlen Gábor, Haller Gábor, II. Rákóczi György, I. Apafi Mihály, Bethlen Miklós, Pápai Páriz Ferenc, Bod Péter és Kazinczy Ferenc.

Este a Böjte Csaba nevével fémjelzett, Dévai Szent Ferenc Alapítvány által fenntartott, nehéz sorsú gyerekeknek otthont és családot adó intézménnyel ismerkedünk, és átadhattuk adományainkat is. Helyi gyerekekkel találkoztunk.

Csütörtökön **Déva vára** - A Dévát uraló várhegy vulkanikus oromzatán látható a legendával átitatott emblemikus Déva várának romja. A már messziről látható szabályos kúp alakú hegyen, a Maros partján, stratégiai helyen épült erődítmény falai közül káprázatos kilátás nyílik.

Innen **Vajdahunyadra**, a „Várak királyához”, a Hunyadi-Bethlen kastélyhoz utaztunk. A Hunyadi

János nevelőapja (vér szerinti apja Luxemburgi Zsigmond király volt), Vajk kenéz által épített vár 1618-ban került az iktári Bethlen család tulajdonába. Bethlen Gábor átalakíttatta és külső védművekkel erősítette meg, majd az uradalommal együtt unokaöccsének, Bethlen Istvánnak adományozta.

Óraljaboldogfalván meglátogattuk a Hátszegi-medence egyik kiemelkedő jelentőségű, XIII. századi református templomát, melynek teljes belső falfelületét teljes épségében magmaradt középkori freskók ékesítik. Óraljaboldogfalván is már csak 1-2 idős magyar maradt, akiknek a kedvéért kinyitják ezt a csodát néha, illetve miattunk vált most élővé a templom.

Mindenkinek leesik az álla, aki Domszusa látogat. Egy római templomot látunk gyakorlatilag... Jupiter templomból, annak hatalmas, római köveit felhasználva (feltehetőleg) újjáépített, semmihez nem fogható titokzatos épület a ma ortodoxok által használt templom, ami Szent István idejében már/még katolikusként funkcionált.

Pénteken a reggeli után buszra szálltunk és **Solymos vára** egy 252 méter magas hegyen áll és a keleti oldalon lehet biztonságosan megközelíteni. A belső vár 35×22 méteres. Legkorábbi része az öregtorony. A várudvar északi oldalán álló reneszánsz palota Izabella királyné idejéből származik, rajta az ún. Izabella-balkonnal. A déli oldalon található a lovagterem és a várkápolna.

Máriaradna, a legendákkal átszőtt Búcsújáróhely, a Kárpát-medence Csíksomlyó után talán legfontosabb katolikus zarándokhelye. A kéttornyú, hatalmas bazilikában megtekintettük a híres Mária-kegyképet is, melyhez több izgalmas hiedelem fűződik. Megnéztük a csodás gyógyulások után ajándékképpen érkezett kegytárgyakat is.

Aradon a Tűzoltó-téren a „Megbékélés parkot” látogattuk meg először, ahol hosszú évtizedek rabsága után ismét áll Zala György alkotása, a Szabadság-szobor. Séta a belváros főterén, az egykori Szabadság-téren és környékén, ahol megcsodálhatjuk többek között a lenyűgöző szépségű Városházát; Kárpát-medence egyik legnagyobb katolikus templomát, a Minorita Templomot és Rendházat; az Új Színházat, az egykori Fehér Kereszt fogadót; a Bohus palotát és a Kultúrpalotát.

Aradi Veszthely, “a Magyar Golgota

Az emlékmű a város déli részén, a Maros partján felépült vártól délre áll, az úgynevezett Veszthelyen. Az egyszerű, minden díszítést nélkülöző sötét gránit obeliszk mesterséges, terméskövekkel burkolt felületű domb tetején áll, beton talapzaton. Négyzetes, tömb alakú lábazatát keskeny párkány zárja le, ezen emelkedik a lábazatnál keskenyebb obeliszk. Hozzá a domb egyik oldalán lépcső vezet fel. Itt elhelyeztük a megemlékezés koszorúját.

Itt ért véget a „Királyok és fejedelmek útján Kolozsvártól Dévágig, a Tordai-hasadékkal” címet viselő túránk. Nagyon szép volt!